

MAKULYAR SHISHNING TURLI GENEZLARIDA DAVOLASH USULINI TANLASH VA QIYOSIY BAHOLASH (ADABIYOTLAR SHARHI)

Ikramov A.F., Madrakhimova Z.U., Hakimova Z.K.

Andijon davlat tibbiyot instituti

Kirish (Introduction)

Makulyar shish (MS) markaziy ko'rishning pasayishi va mehnatga layoqatli yoshdagi bemorlar nogironligining asosiy sabablaridan biridir. Ayniqsa, bu muammo to'rt pardasi venalari okklyuziyasi (TVO), diabetik retinopatiya va boshqa tomir kasalliklarida muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi sharoitida muammoning dolzarbligi surunkali noinfeksion kasalliklar sonining ortishi, yuqori texnologiyali diagnostika va davolash usullarining yetarli darajada mavjud emasligi hamda hududiy xususiyatlar, xususan Andijon viloyatida yanada ortib bormoqda.

Materiallar va usullar (Materials and Methods)

Mazkur ishda makulyar shishning patogenezi, diagnostikasi va davolash usullariga bag'ishlangan mahalliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi. Anti-VEGF terapiya, kortikosteroidlar, lazer koagulyatsiyasi va kombinatsiyalangan davolash usullarining samaradorligi O'zbekiston sog'liqni saqlash tizimi sharoitlarini inobatga olgan holda o'rganildi.

Natijalar (Results)

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, makulyar shish patogenezida asosiy o'rin VEGF giperekspressiyasiga tegishli bo'lib, bu gematoretinal to'siqning buzilishiga va to'rt pardada suyuqlik to'planishiga olib keladi.

Anti-VEGF terapiya (ranibizumab, aflibersept, bevatsizumab) eng yuqori funksional natijalarni ko'rsatib, birinchi tanlov davolash usuli hisoblanadi. Kortikosteroidlar surunkali va rezistent shakllarda samarali bo'lsa-da, ko'z ichki bosimi oshishi va katarakta rivojlanishi kabi nojo'ya ta'sirlar bilan cheklanadi.

O'zbekiston sharoitida original anti-VEGF preparatlarining cheklanganligi sababli bevatsizumab keng qo'llaniladi. Andijon viloyatida esa OKT uskunalarning yetishmasligi, mutaxassislar kamligi va kech tashxis qo'yilishi davolash natijalariga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Muhokama (Discussion)

Makulyar shishni davolash usulini tanlash kasallik etiologiyasi, klinik kechishi va ijtimoiy-iqtisodiy omillarni hisobga olgan holda individual yondashuvni talab qiladi. Anti-VEGF terapiya yuqori samaradorlikka ega bo'lishiga qaramay, uning ommaviy qo'llanilishi iqtisodiy omillar bilan cheklanadi. Kombinatsiyalangan davolash usullari terapiya samaradorligini oshirish va in'yeksiyalar sonini kamaytirishga yordam beradi.

Xulosa (Conclusion)

Makulyar shish ko'p omilli patologiya bo'lib, kompleks va differensial yondashuvni talab etadi. Anti-VEGF terapiya "oltin standart" bo'lib qolmoqda, biroq resurslar cheklangan sharoitda davolash strategiyalarini moslashtirish zarur. Diagnostika imkoniyatlarini kengaytirish, skrining dasturlarini joriy etish va ixtisoslashgan yordamni rivojlantirish O'zbekiston hududlarida oftalmologik yordam sifatini oshirishning asosiy yo'nalishlari hisoblanadi.